

A, Á

Információs akadálymentesítés – information accessibility

INFORMÁCIÓS AKADÁLYMENTESÍTÉS ~ az érzékszervi fogyatékos-sággal küzdők információs erőforrásokhoz való hozzáférését elősegíteni hivatott eszközök és technológiák fejlesztése és alkalmazása.

Ugyanilyen vagy alig eltérő jelentésben használt kifejezések: Infokommunikációs akadálymentesítés, digitális akadálymentesítés

Tágabb fogalomcsaládjához tartozó kifejezések: információs infrastruktúra, információs szegénység, információépítészet

Milyen kategória? Egy meglévő fogalom (a mozgásfogyatékosokat gátló fizikai akadályok megszüntetése) alkalmazása egy speciális esetre. Jogi környezetben már szakszónak számít.

A szó a nyelvi rendszerben lassan, de folyamatosan terjed.

Az információs társadalomban alapvető emberi jog az információkhoz és az információkezelő eszközökhöz való hozzáférés joga. Ez alól azok sem kivételek, akik valamilyen érzék- vagy mozgásszervi, illetve más fogyatékoság következtében nehezebben vagy egyáltalán nem képesek a hagyományos kommunikációra. Az egyenlőség jegyében ezeknek az embereknek fontos az információs akadálymentesítés, amely a kommunikációs hátrány kiküszöbölése a modern digitális technológia segítségével, megfelelő korrekciós eszközök, készülékek, szoftvermegoldások, interfészek használatával, tudatosan formált információépítészeti renddel.

Az elmúlt évtizedekben az infokommunikációs eszközök fejlődése akkora lendületet vett, hogy egyre kisebb technológiai kihívás az adott fogyatéktípusokhoz igazodó korrekciós megoldások kialakítása, bevezetése és elterjesztése. Mindehhez járult az is, hogy a társadalom, a politika és különböző civil szerveződések is egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek minderre. Sikerült például elérni, hogy a középületek akadálymentesítésének szigorú jogi előírásaira emlékeztető rendeletek vonatkozzanak a honlapokra. A törvénykezésnek és a társadalmi összefogásnak hála a köztereken is egyre gyakoribbak a látássérültek számára elhelyezett Braille táblák, piktogramok, kontrasztos színekkel megjelenített információk, a hallássérülteknek fenntartott hangerősítő készülékek, és jól látható, egyértelmű kiírások, üzenetek, a

mozgássérültek számára könnyen hozzáférhető információs pontok – és a felsorolást még hosszan sorolhatnánk.

A jól működő információs környezetnek biztosítani kell, hogy a fogyatékkal élők számára elhelyezett tájékoztató eszközök bárminemű nehézség nélkül elérhetőek, gyorsan és egyértelműen felfedezhetőek és/vagy használhatók legyenek. Az épületek bejáratánál, az ajtók és ablakok mellett megfelelő magasságban és méretben elérhető különböző fajta táblák, feliratok, azok színei és a színek közötti kontrasztok, betűtípusa, tapinthatósága mind-mind jól átgondolt és minél tökéletesebb munka eredményeként alakítandó, amelynek egyetlen célja, hogy a rászorulókat érdekeit képviselje, és megkönnyítse az életüket – például a munka világába való be- vagy visszavezetésüket. Amióta az Interneten keresztül elérhető szolgáltatások egyre több hagyományos funkciót (ügyintézés, vásárlás, kapcsolattartás) átvettek, az információs akadálymentesítés legnagyobb részét már a hálózat használatához kapcsolódik.

ÉRTÉKELÉS ÉS AJÁNLÁS: Az információs kultúra éllovas országaiban az információs akadálymentesítés előrébb jár, mint hazánkban, ám az ide sorolható technológiák alkalmazása egyre nagyobb ütemben zajlik itthon is (különösen a látás- és mozgásfogyatékosok esetében). Ennek köszönhetően az várható, hogy a kifejezés egyre ismertebb, használata pedig egyre gyakoribb lesz.

Irodalom:

Vincze T. (2009): Kommunikációs és információs technológiák a hallási fogyatékosokkal élő személyek rehabilitációjában. In: Pandula A.: *Kommunikációs és információs technológiák és fogyatékos-ságügy*. ELTE BGGYK, Budapest, (Egyetemi jegyzet).